

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות צב.

עין משפט נר מצוה

ד א ב מיי פייט מלג
מכירה ה' י סמג
לאון קפ טוש"ע מ"מ ס'
רט ספי"ג:
טו ג ד מיי פיי"א מלג
מלה וזה ה' י סמג
עשין זד טור מ"מ סימן
קא:
טו ה מיי שס ה' ט סמג
ס טוש"ע מ"מ ס'
קו ספי"ג:
זו ר מיי פיי"ט מלג
וזה ה' ג סמג עשין
זד טוש"ע מ"מ ס' קט
ספי"ג:

תוספות ר"ד (תמשיך)
זה לאחר באחריות ובא
י"ח דראובן וטרפה ממנו
היה שמעון מפנהו ועל
דראובן לא יוכל לחזור
שהיה שלא באחריות
לקח ממנו כך כשנכחה
לראובן עצמו יפצה לו:
א"ל רבא נהי דאחריות
עליה קבלי עליה
אחריות דנפשיה מי קביל
עלייהו פי' כל העוררים
עליו שלא מחמתו קבל
עליו אבל ערעור הבא
לו מחמתו ולא קבל
עליו ומודה רבא דראובן
שירש שדה מיעקב ומכרה
לשמעון ושלא באחריות
וחזר ומכרה לראובן
באחריות ואחא ב"ח
דיעקב וקטרף לה מניה
דינא הוא דאזיל שמעון
ונפצי ליה מ"ט ב"ח
דיעקב בכ"ח דעלמא דמי:
אמר רב"ח דראובן שמכר
שדה לשמעון באחריות
והקפן עליו במלוה פי'
שלא נתן לו שמעון דמי
השהיה אלא חבל לו
ש"ח ע"ליתן ומת דראובן
ואחא ב"ח דראובן וקטרף
לה שמעון ופיסיה
בוזי דנא הוא דאמרי
בני דראובן לשמעון אגן
מטלטלי שבדין אבון גבך
ומטלטלי בדין אבון גבך
לא משתעבדי אמר רבא
ואי פיקח הוא שמעון
מגבי ל' ניהילי והדר גבי
ל' ניהילי מדר"ג דארי"ג
אבי"ח דיתומים שגבו
קרקע בחוב אביהם ב"ח
גובה אותה מהן פי' כיון
דהוה משעבד לאביון
כאלו זבנא מרמא אבל
השתא תיקון דמטלטלי
ירחמי משתעבדי לב"ח
ואצ"ג דקיל"ל דהיכא דאית
ל' וזוי ללוה לא מצי
לסלקי לב"ח בקרקע
הבא שאני משום דא"ל
אמאי שטרותו נפשיכו
משלומי משום דלית לכו
קרקע אנא עבדינא מילתא
דהוה משעבד לאביון
דהתני לכו ותו דאמרי'
להו האי ארעא משעבד
ליריכו ומשעבדא נמי
ליריכו מר"ג: אמר רבא
דראובן שמכר כל שדותיו
לשמעון וחזר שמעון ומכר
שדה אחת לר' ובא ב"ח
דראובן רצה מזה גובה
רצה מזה גובה ולי'
אלא דבין בינוית אבל
ובין יבירות ועידית לא

וקפו במלוה לא מצי אמרי בני דראובן לשמעון מדי דחצינן הך מעות
כאלו הן מונחין בידו במשכון תחת השדה אם יטרפוה ממנו ולי"כ אתי
שפיר דקנט באחריות דשלא באחריות אין חילוק בין זקפו ללא זקפו
ואפי' אם מ"ל דזקפו לאו דווקא ולא נקט זקפו אלא משום לומר
שנתקיים המכר דכל זמן ועל ועפיק
ואתא בעל חוב דראובן וקטרף ליה מיניה
דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה "א"ל רבא
נהי דאחריות דעלמא קביל עליה אחריות
דנפשיה מי קביל עליה יומודה רבא בראובן
שירש שדה מיעקב ומכרה לשמעון שלא
באחריות ואחא שמעון ומכרה לראובן
באחריות ואחא בעל חוב דיעקב וקטרף ליה
מיניה דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה
חוב דעלמא דמי (א) אמר רמי בר חמא דראובן
שמכר שדה לשמעון באחריות וקפן עליו
במלוה ומת דראובן ואחא בעל חוב דראובן
וקטרף לה משמעון ופיסיה בוזי דינא הוא
דאמרי ליה בני דראובן אגן מטלטלי שבק
אבון גבך ומטלטלי דיתמי לבעל חוב לא
משתעבדי אמר רבא דאי פקח אידך מגבי
להו ניהילייהו ארעא והדר גבי לה מינייהו
כרב נחמן דאמר רב נחמן אמר (ב) רבה בר
אבוה דיתומים שגבו קרקע בחובת אביהן
בעל חוב חוזר וגובה אותה מהן (ג) אמר רבה
דראובן שמכר כל שדותיו לשמעון וחזר
שמעון ומכר שדה אחת לר' ואחא בעל
חוב דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה
ולא אמרן אלא דובנה בינוית אבל זבנה
עידית ויבירות מצי אמר ליה להכי טרחי
וביני ארעא דלא חייא לך ובינוית נמי לא
אמרון אלא דלא שבק בינוית דכוותה
אבל

מלוה אבל לא זקפו ליכא למיחש להם התפיסו כררי וליכא שבעה
והואיל וכן לא מצי יתמי למימר ליה ולא מידי. מ"ר. ויתמה הואיל ולא
זקפו ליכא למיחש לזררי א"כ למאן דמפרש טעמא דזכרון פרק שום
היתומים (ד) כ"ג. דאין נוקקין לנכסי יתומים קטנים אלא"כ רבית
אורכלת בהן משום כררי משכחת לה דנוקקין כמו דראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות ולא זקפו עליו במלוה ומת ושלם שמעון המעות
ליתומים ואח"כ נמצאת שאינה שלו הרי עכשיו חוזר על היתומים
ונוקקין ואח"כ ואלא חיישין לזררי ואמר לי רבי נהי דיתומים
גדולים לא הוה חיישין לזררי כה"ג דיתומים קטנים חיישין טפי:
ופייסיה בוזי. אומר רבי דרבותא הוא לא מציעא היכא דלא
פייסיה דאזינו יכול לעכב המעות אלא אפי' פייסיה
דקד"א הרי פרע חוב שלהם וסילק בעל חוב זה מעליהן קא משמע
לן דאפי' אמרי ליה אגן מטלטלין כו': **אי פיקח אידך מגבי** דהו
ניהילייהו וכו'. מכאן יש להוכיח דאפי' לעיל דפרק הכותב
(ד) פ"ד. דלינו דבעל חוב בזוי היכא דלית ליה זוי מ"מ אם הפסיד
הלוה בכך לא יתן לו זוי כגון הכא דמצי מגבי להו קרקע ואינו
עושה שלא כדון: **לראובן שמכר ב"ח שדותיו לשמעון**. פ"י דקונטרס
בשטר אחד דבשני שטרות לא אמרי' רצה מזה גובה רצה מזה גובה
משום דאזינו יכול לגבות מלוי אלא"כ לקח משמעון אותה שקנה באחרונה
מראובן דאי לקח אחת מאותן שלפני האחרונה לא גבי בעל חוב מלוי
דא"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו שקנה את שלי מראובן
ומעשה שקנה שמעון נסתלק שיעבודך ונשאר שיעבודך על הנותנות

ואחא בעל חוב דראובן. שהיה שטר קודם למכירה ראשונה שמכרה
לראובן לשמעון ואילו זא ומלאה ביד שמעון הכי נמי הוה טריף לה:
דינא הוא דאזיל שמעון ומפצי ליה. כשם שאילו מכרה שמעון זה לאיש
אחר באחריות וזא בעל חוב דראובן וטרופה היה שמעון מפנהו ועל
לראובן לא יוכל לחזור שדה שרש שלל
באחריות לקחה הימנו כה כשמכרה
לראובן עצמו יפצה לו: נהי דאחריות
דעלמא. כל העוררים עליה שלל
מחמת ראוין קיבל עליה שמעון:
אחריות דנפשיה. ערעור הבא לו
מחמת עצמו: **דבעל חוב דעלמא דמי**.
המערור עליה שלל מחמת ראוין אלא
מחמת מי שמכר לו לראובן תחלה
וכשם שאם לקחה ראוין מלוי ומכרה
לשמעון שאינו אחיו שלל באחריות
וחזר שמעון ומכרה לראובן באחריות
וזא בעל חוב דלוי הקודם לשטר
מכירה ראשונה וטרופה מראובן כריך
שמעון לפנותו שהרי באחריות מכרה
והוא לקחה שלל באחריות אף כשירשה
לראובן מיעקב ומכרה ולא בעל חוב
דיעקב יפצה שמעון ולא אמרי' דראובן
כרעיה דאזינו הוא ואחריות דראובן
לא קיבל עליה שמעון: **ווקפן עליו**
במלוה. שלא נתן לו שמעון דמי השדה
אלא כתב לו שטר חוב עליהם:
ופייסיה בוזי. צמעות דמי השדה
שבעה שנים כשנאחריות מכרה לו:
מטלטלי שבדין אבון גבך. והיה בעל
חוב של אביו מסולק ממנו שאין לנו
קרקע והמעות לא היה לך ליתן
דמטלטלי דיתמי לא משמעדי לבעל
חוב ועתה גם אתה אין לך לחזור
עליו על האחריות לפי שאין לנו
קרקע מאזיבו: **מגבי להו ארעא**.
כשתצוהו היתומים יפרע להן קרקע

דמי המעות והדר גבי מנייהו בשביל דאחריות אציהם ולא מצי למימר
לא ירשנו קרקע זה מאזיבו אלא לקחנהו צמעות דאמר להו ע"י שעבוד
חוב אציהם צאה לכס והרי היא לכס כירושת קרקע שלקח אציהם
בחייו: **צ"ח**. של אציהם: **חוזר וגובה אוסה מהם**. כאלו נפלה
להם ממת צירוסה: **על שוטי**. בשטר אחד. דבשני שטרות אין
גובין מלוי אלא א"כ לקח משמעון אותה שלקח מראובן באחרונה
דמצי א"ל הניח לך שמעון מקום לגבות הימנו כשלקח את זו ואין
זו כשעבודך דאין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני
חורין: **רצה מזה גובה רצה מזה גובה**. וכדמסיים ואזיל דזון לו
משמעון צינוית שעבוד בעל חוב עליה ולא שבק צינוית משל
לראובן אלא שמעון הלך רצה לגבות משמעון עידית גובה דאמר
ליה אתה לקחת כל השדות ונכנסת תחת ראוין להשתעבד לחובי
וכל זמן שאמנא משל ראוין אצלך כלום לא טרית את לוי שנית
לי מקום לגבות רצה מלוי גובה כגון אם לא ימנא אלא שמעון משל
לראובן אלא יבירות גובה צינוית מלוי דא"ל לקחת את שעבדי צינוית
שדיני מוטל עליה. ואפי' דאלו לקחה לוי צינוית או מראובן והניח
אלו יבירות לא היה יכול בעל חוב דראובן לחזור על לוי כדמת
[גיטין מה:] אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש בני חורין ואפי' הן
יבירות התם הוא דראובן בעל חובו הוא ואמור רבנן מפני תקון
העולם כל זמן שיש אצל בעל חובו כדי חובו לא יטרוף לקוחות
אבל כאן שמעון לאו בעל חובו הוא ואף עליו מכת טירפא הוא צא:

ולא נהירא לרבי דמצי שמעון למימר ליה מ"ט אמור רבנן אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש שם בני חורין ואפי' הן יבירות משום תקנה
לדוק ראובן אלא בהך תקנתא לא ינחא לי כדכרזא צפ"ק דצ"ח (ד) פ"ד. הלך מצי לפרש בשני שטרות וציומר. מ"ר. ולי נראה כפירוש הקונטרס
דדוקא בשטר א' אבל בשני שטרות ולקח שמעון יבירות באחרונה ולי לקח משמעון אותה שלפני האחרונה אינו יכול לגבות מלוי דא"ל להכי טרחי
ובני ארעא דלא חייא למיקס קמך דודאי אם היו כולם ביד שמעון האחרונה שהיא יבירות היה מגבה לו וכן אם לקח שמעון עידית
באחרונה ולקח לוי אותה עידית אינו יכול לגבות מלוי אותה עידית מהאי טעמא דלהכי טרחי ובני ארעא דלא חייא לך דודאי אם היו
כולם ביד שמעון הצינוית והיבירות שהיא לפני האחרונה שהיא עידית היה מגבה לו והיה הרשות בידו כדמפרש טעמא צפ"ק (ס) וכן
אם זון לוי צינוית ושכך צינוית יכול לומר הנחתי לך מקום לגבות ממנו אפי' שלקח שמעון בשני שטרות ומיהו יתכן להיות רצה מזה גובה
רצה מזה גובה אפי' בשני שטרות ואפי' שלקח לוי משמעון אותה שלפני האחרונה צענין שהאחרונה עידית והראשונה שלקח לוי צינוית
ולא שבק צינוית דכוותה ולא מצי למימר השתא טרחי ובני ארעא דלא חייא לך: **רצה מזה גובה רצה מזה גובה**. ואפי' דאמרי'
דאמרי' אין נפרעין מנכסים משועבדים במקום שיש נכסים בני חורין ואפי' הן יבירות הכא שאני דליכא בני חורין כלל וכולהו
משועבדים יניחו שהרי זה הצ"ח צא מכת ראוין:

(א) פסחים לא... (ב) שם לקמן
ק"י צ"ב קה"א... (ג) א"ר ח"ט
ע"ש.

מוסף רש"י

דראובן שמכר שדה
לשמעון באחריות. שמה
יעלנה בעל חוב דראובן
משמעון בשביל חוב
ששיעבדה לו ראוין, שישלם
לו ראוין זה עתה
לשמעון, ולא היו לו נכסים
עוד על דבר אחריות זה
(פסחים לא...), דוקפן עליו
במלוה. שלא היו מעות
לשמעון שפסק על שם זו
ומכר לראובן שטר עליון
ושעבד נכסיו לו עליון
(סו). ומת דראובן.
ומכר, וזא בעל חוב
וטורפה משמעון ועדין לא
נתן שמעון המעות לראובן
ולא ליתומים ופיסיה
שמעון לבעל חוב דראובן
במלות המעות (סו). דינא
הוא דעלמא דמי ליה בני
דראובן. אפי' דלכוון
קביל עליה אחריות מכרה
זו אפילו הכי יטוין עליה
ראובן לנא על שמעון
ולמר אבון גבך. לא הית
שבק אבון גבך. לא הית
חייב עליו אלא מעות ולא
היה לך ליתן לבעל חוב
ולא לעכבן בשביל אחריות
מכירתך. דמטלטלי דיתמי
לא שעבדו לבעל חוב
דקרקע על יתומים לא
דלמרי' בעל חוב גובה
אותה בחובת אציהם משום
דמסיים תל שיעבדא
עליהן, אבל על מעות שלל
היו בעין לו חיל בשעבד
ממיהם עליהן וכשהן בעין
אין כחן ליה, ובעל חוב
המעות דיימי יתומים לא
הלוה זה כלום (סו). אמר
רבא אי פיקח אידך. זה
שמעון יטוין ואמר להם
אין לו מעות לפרוע להם
אלא קרקע יש לו ונתנם
להם בחיובתם וחזר וגובה
אותם מהם בשביל אחריות
מכירה שקבל אציהן עליו,
השתא כי אגבי להו הא
ארעא אינאלי מילתא דלא
מטלטלי הוא דשביק עליה
אלא קרקע (סו). יתומים.
בני מלוה, שבקו קרקע.
מן הלוה, בעל חוב. של
אציהם שמתמי' לו אציהן
מעות, חזר וגובה אותה
מחן (רש"י ב"ב קה"א).
רצה מזה גובה רצה
מזה גובה. רצה מלוי
גובה אותה שיהי' דלמתי
ליה שיעבדי שקלתי, רצה
משמעון גובה מיוצרות
דא"ל את בעל דביח דדי
לאן דשקלת טולה נכסי
דראובן (ב"ח ח). ולא
אמרן. דגובה מלוי, אלא
דזון לו צינוית (סו).

תוספות ר"ד

אמר רב"ח דראובן שמכר
שדה לשמעון שלא
באחריות וחזר שמעון
ומכרה לראובן באחריות
ואחא ב"ח דראובן וקטרף
ל' מניה דינא הוא דאמרי'
שמעון ומפצי לראובן
פי' אתא ב"ח דראובן
שהיה שטרו קודם למכירה
ראשונה שמכר ראוין
לשמעון ואזיל בא ומצאה
ביד שמעון ה"ג דהוה
טרף ליה אמר רב"ח
דינא דאזיל שמעון ומפצי
לי שאילו מכרה שמעון